

Tisztviselők kertje

Konyhakertészeti telepe városi tisztviselőknek — Városov tanácsnok a tervekről — Látogatás az oktatószemélyzet kertjében

Windischgraetz herceg, közéletmezési miniszter a minapában leiratot intézett a főváros polgármesteréhez, melyben figyelmébe és pártfogásába ajánlja a polgármesternek az ugynevezett tisztviselő kertek ügyét. A leirat felemlíti a már szépen virágzó tanítók-kertjét, a tanulók kertészeti telepét, (sőt van néhány magánvállalat is, mely ilyenmódon gondoskodik tisztviselőinek ellátásáról) és kéri a városi hatóság fejét, hogy ezeknek nyomán szorgalmazza az akciót, mely abban állana, hogy minden fővárosi tisztviselő és alkalmazott, ki erre igényt tart, ingyen kap a tanácstól egy meghatározott parcellát, melyen burgonyában, zöldségben és főzelékfélékben megtermelheti házi szükségletének jelentékeny részét. Ha a tisztviselők ezt szövetkezeti alapon, csoportosan oldják meg, akkor a közéletmezési miniszter szívesen bocsájtja a rendelkezésükre, szintén ingyen, vagy beszerzési áron, vetőmagot. A termelt élelmicikkeket áruba bocsájtani nem szabad, az kizárólag az illető tisztviselő házi szükségletének fedezésére szolgál. Ami pedig a legfontosabb, az olyan cikkeknel, amely jegyre, kényszerelosztás útján kerül forgalomba, nem számítják be a termést a fejkvótába, — ami a tisztviselők háztartásában lényeges könnyebbséget jelentene.

Városov tanácsnok a kertészeti telepekről

A Fővárosi Hírlap munkatársa felkereste Városov Gyula tanácsnokot, az „Oktatószemélyzet kertészeti telepe”-nek megalapítóját, ki még tanácsjegyző korában, akkor Déri Ferenc tanácsnok mellett elsőnek hangoztatta a kerti telepek szociális és egészségügyi fontosságát. Városov tanácsnok a kerti telepekről és a további tervekről a következőket mondotta:

— Hivatalosan még nincs tudomásom a közéletmezési miniszter ur leiratáról, de támogatását és jóakarátát a kertészeti teleppel kapcsolatban már sokszor volt alkalmunk észlelni. Többször bocsájtott már ingyen vetőmagot a rendelkezésünkre és szóval, tettel egyaránt versenyt fáradozott velünk a telep felvirágoztatásán. A már meglévő „Tanulók kertje” és „Tanítók kertje” valóban igen szép s minden támogatást, továbbfejlesztés iránti munkálkodást megérdemel.

— A kerti telepeket tulajdonképpen a tanács alapította, mert hisz a tanács adott engedélyt négy évvel ezelőtt, hogy bizonyos parlagon heverő földterületeket kerti munkálatok céljaira ingyen átengedjünk az oktatószemélyzet tagjainak. A telepek megszervezésének munkájára akkoriban a kitűnő szakértelemmel bíró Székely Lajos igazgató nyert megbízást, kinek az önkormányzati alapon működő vezető-bizottsággal együtt mindmáig a legbokrosabb érdemei vannak az intézmény mai szép felvirágoztatása körül.

— A további tervekről csak igen keveset mondhatok, ezek még nem alakultak ki teljesen. Most várom a bizottság jelentéseit az ezidei terméseredményekről, termelésarányokról s ezeknek alapján készítjük el a jövő programot. Most fog továbbá még csak eldőlni az is, hogy mely telkeket nem használtat fel a tanács

a jövő év folyamán. Az ilyen parlagon hagyott telkekből válogathatunk csak ki kert-célokra alkalmas területeket.

Milyen lesz a tisztviselők kertje?

— Számítok reá, hogy Budán, a Népligetben és a külteleken bőven fognak maradni ilyen területek, melyeket egyelőre ingyen engedünk át, a tanács engedélye alapján, városi tisztviselőknek, tanügyi és egyéb alkalmazottaknak. Egy-egy ember nem kaphat többet 400 négyzetkilométernyi parcellánál. Gondos és szorgalmas munkával ennyi területen házi szükségletének jó részét megtermelheti, burgonyában és zöldségben. Vannak tervek, melyek szerint, német mintára, bolgár kertészek vezetésével egyenesen konyhakertészetet létesítenének. Itt nem is volna fontos, hogy a parcella birtokosa maga művelje a földet, mint inkább, hogy műveltesse. Más tervek szerint teljesen a tisztviselőkre kell bízni, hogy mit termeljenek és a maguk erejére kell hagyni őket. Mert van a dolognak egészségügyi célja is, mely nem kevésbé fontos. Hogy a hivatalnok, tanár, ki majd egész életét zárt szobalevegőben tölti el, rákényszerüljön a szabadban való testi munkára, mozgásra is. Ezzel kapcsolatban később filagóriákat, lugosokat, pavillonokat is szándékozunk építeni a parcellákon s valóságos kis nyaraló-kertet varázsolni a szellemi munkások számára, hol a nap egy részét, sőt esetleg az éjszakát is egész családjukkal együtt kinn tölthetik.

— Háboru után, amellet, hogy a kertészeti telepeket fenntartani és még tovább fejleszteni akarjuk, a parcellákat nem bocsájtjuk többé ingyen, hanem olcsó bér ellenében a tisztviselők, tanárok, tanítók rendelkezésére. Németországban, hol mintaszerű, gyönyörű, hatalmas telepek vannak, mindig ez a bérfizetési rendszer volt divatban s ott annyira bevált az intézmény, hogy az egyes résztvevők nemcsak a saját egész évi szükségletüket termelik meg, de tekintélyes mennyiségben juttatnak a fölöslegből a humanitás és a kultúra céljait szolgáló intézményeknek is.

Ajándék-burgonya a diákoknak.

Eddig szólta a tanácsnok nyilatkozata. A bucsuzásnál a lelkiünkre kötötte, hogy nézzük meg a már meglévő kertészeti telepeket. Felkerestük tehát az Oktatószemélyzet kertjét, melynek mintájára készülne a tisztviselők tervbevetett kertészeti telepe.

A Fővárosi Tűzelőszerraktár háta megett, a Népligetben, a vasúti töltés mellett húzódik a kertészeti telep egyik része. A tizenkét hold kiterjedésű telek, melyet a Lóközvágóhid céljaira jelölt ki valamikor a főváros, homokos, szemetes, elhanyagolt parlag-föld volt. Most virágzó, megmunkált, ültetvényekkel teli kert, melynek utjain állandóan katonasörök cirkálnak, hogy megvédelmezzék a közeli tömeglakások lakóitól.

A telek első részét az egykori „Déri-kert”-et, még most is tanulók művelik. A Német-utcai fiupolgári 80 diákja munkálkodik itt felváltva. Egy-egy fiu csak hetenként kétszer dolgozhat. Burgonyát, sárgarépát, hagymát, zöldséget és paradicsomot termelnek a gyerekek, melyet azután igazságos arányban elosztanak egymás között. Ültettek azonkívül 16 sor cukorrépát is, melyből megpróbálkoznak nyerscukrot főzni. Ha a kísérlet beválik, akkor jövőre szélesebb alapokon indul meg a cukorrépa-termelés. Ezidén mintegy 100—120 métermázsza krumpli és 25—30 métermázsza paradicsomra számítanak a diákok, dacára a kedvezőtlen időjárásnak.

A telep vezetője Székely Lajos igazgató néhány hold területet átengedett a katonaságnak, hol a katonák zabosbikkonyt termeltek. Ennek ellenében a közeli tréncaszárnya ingyen bocsájtott katonasöröket a telep rendelkezésére. Jutott még a földből három rendőrnök is, kik a közelben cirkálva, szintén ügyelnek a termésre.

Az Üllői-uti telepen.

A telep másik része a városi házakon túl az Üllői-ut végen húzódik. Ez a tulajdonképeni mintatelep, melynek mintájára tervezik a tisztviselők kertjét. A hadügyminiszterium bőkezűségéből nagyrészt szöges dróttal van körükerítve a hatalmas terület, melyet 70 tanár és tanító, három fővárosi fogalmazó és két mérnök vállalt el művelésre. Mindegyik 400 négyzetméternyi területet kapott s ennek felén többnyire burgonyát termelnek, míg a másik felét retek,

Budapest, 1918. szeptember 4.

petrezselyem, cékla, kukorica és paradicsom-sorok foglalják el bő változatosságban.

A telepet szintén katonák őrzik és csakis igazolvánnyal szabad belépni. Székely igazgató, ki készségesen kalauzol a jól gondozott parcellák között, elmondja, hogy mennyi munka és fáradtság volt az elhanyagolt, homokos földből a virágzó kertet elővarázsolni. Az A) és B) parcellákra osztott, kis táblákkal ellátott parcellák ricinuszültetvényekkel vannak szegélyezve, melynek megszáritott magját évről-évre igen jó áron eladják a gyógyszertáraknak. Helyenként látunk cirok- és kender-ültetvényt is.

A telepen serényen folyt a munka. Ingujjas férfiak, jól öltözött nők és gyermekek gyomláltak, hord-

FŐVÁROSI HIRLAP

ták a vizet a kert közepén álló kutból. Sok helyen már szedik a salátát, hagymát, burgonyát s teli kosarakkal indulnak a város felé.

A polgármester, mint a Városi Villamos elnöke, támogatásul a 30 filléres összes vonalakra szóló villamosjegyet 8 fillérért bocsájtja a kertészkedő tanárok rendelkezésére. Városy Gyula tanácsnok, ki nemrégiben meglátogatta a kertet, szintén örömét fejezte ki a látottak felett és minden lehető támogatást megad a tanítók kertjének. A telek vezetősége különben most jár el a Közélelmezési Hivatalnál, hogy a termésük ne essék beszámításba a jegyrendszer alapján kapott fejadagba s erre igazolványt kérnek a hatóságokkal szemben. Megérdemlik ezt a kis többletet, mert megdolgoztak érte alaposan.

V. L.